

Till Ålands lagting

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

1.1. Gällande lagstiftning

Enligt 25 § landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse (ändrad 43/78 och 42/87) skall landskapsstyrelsen årligen till lagtinget avge en berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd. I berättelsen skall också ingå uppgifter om hur lagtingets beslut verkställts under berättelseåret.

I paragrafen anges vidare att berättelsen skall lämnas till lagtinget senast en månad före den tidpunkt då landskapsrevisorernas berättelse skall överlämnas. Detta skall enligt 9 § landskapslagen om landskapsrevisionen (43/78) göras senast den 15 oktober varje år. Sista dag för att överlämna förvaltningsberättelsen är således den 15 september. Landskapsstyrelsen har dock, efter kontakter med lagtingets talmanskonferens, meddelat att man från och med år 1993 strävar till att överlämna berättelsen inom augusti månad för att på så sätt påskynda behandlingen i lagtinget av berättelsen och samtidigt underlätta landskapsrevisorernas arbete.

Landskapsstyrelsens berättelse skall enligt 35 § 2 mom. landstingsordningen beredas i lagutskottet. Med utskottets betänkande som grund upptas ärendet därefter i plenum till enda behandling.

1.2. Berättelsens syften

Landskapsstyrelsens berättelse har åtminstone tre viktiga syften:

- 1) Den är ett medel (vid sidan av andra) varigenom lagtinget utövar sin kontrollmakt i förhållande till landskapsstyrelsen. Med berättelsen som grund kan lagtinget ta upp till diskussion och under utskottsbehandlingen inbegära uppgifter från i stort sett alla områden som landskapets förvaltning omfattar. Genom uttalanden i betänkanden eller genom att godkänna särskilda klämmor kan lagtinget framföra synpunkter på olika angelägenheter eller hemställa om åtgärder.
- 2) Den utgör arbetsmaterial för landskapsrevisorerna vid deras granskning av landskapsförvaltningen. Detta framgår indirekt också av nämnda 25 § 2 mom. i landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse. Avsikten med bestämmelsen att

förvaltningsberättelsen skall avges viss tid före revisionsberättelsen synes ha varit att revisorerna skall ha möjlighet att få del av de redogörelser och sifferuppgifter som ingår i förvaltningsberättelsen innan revisionsberättelsen färdigställs.

- 3) Den tjänar som en allmän redogörelse över landskapsstyrelsens verksamhet för landskapets egna och för utomstående myndigheter liksom även för allmänheten. Berättelsen har i detta avseende karaktären av en detaljrik årsbok.

2. Behovet av ändringar

I samband med behandlingen av förvaltningsberättelserna för åren 1990 och 1991 berördes möjligheterna att ändra sättet för handläggningen av berättelsen i lagtinget (se lagutskottets betänkanden nr 29/1991-92 och 9/1992-93). Lagutskottet framhöll bl.a. att den interna behandlingsordningen i lagtinget kan anpassas till de bedömningar lagtinget gör varje gång berättelsen upptas till behandling. Intresset för att diskutera berättelsen har vissa år varit ringa samtidigt som lagtingets och utskottets arbetsbörda ibland varit så ansträngd att behandlingen blivit försenad.

Lagutskottet framförde därför i det senare betänkandet att lagtinget kunde överväga att avstå från en obligatorisk utskottsbehandling av berättelsen. I stället skulle lagtinget varje gång särskilt besluta om eventuell remiss till utskott, exempelvis om någon fråga redan på förhand tilldragit sig sådant intresse att remiss anses påkallad eller om diskussionen i ärendet leder fram till ett beslut om remiss.

Lagtinget beslöt vid behandlingen av 1991 års förvaltningsberättelse den 21 april 1993 att uppmana talmanskonferensen "att granska behovet av ändrade bestämmelser om handläggningen av landskapsstyrelsens berättelse". Talmanskonferensen har därför diskuterat ärendet och omfattat de synpunkter lagutskottet anförde i sitt betänkande samt inarbetat dem i ett utkast till föreliggande lagmotion.

3. Huvudpunkterna i förslaget

Vi föreslår en ändring av 35 § 2 mom. landstingsordningen som skulle ge lagtinget möjlighet att pröva om landskapsstyrelsens berättelse skall hänskjutas till utskott eller inte. Detta förslag föranleder en teknisk omarbetning av 51 §. Sistnämnda paragraf innehåller i gällande lydelse bestämmelser om att landskapsstyrelsens meddelanden hänskjuts till utskott endast om lagtinget så beslutar. Samma förfarande skulle nu tillämpas också i fråga om landskapsstyrelsens förvaltningsberättelse.

I sammanhanget föreslår vi att lagens rubrik ändras från "landstingsordning" till "lagtingsordning". Även om det är praktiskt ogörligt att övergå till den nya

självstyrelselagens ordval i alla paragrafer innebär dock en ändring av rubriken en markering av den nya terminologin.

4. Lagstiftningsordningen

Enligt landstingsordningens 74 § 4 mom. kan landstingsordningen ändras endast på det sätt 55 § stadgar, nämligen med minst två tredjedels majoritet vid ärendets avgörande behandling. Detta stadgande har beaktats i lagförslagets ingress.

5. Förslagets ekonomiska och administrativa verkningar

Förslaget har inte några ekonomiska eller administrativa följdverkningar.

DETALJMOTIVERING

35 § I paragrafen anges vilka ärenden som lagutskottet skall bereda för fortsatt behandling i lagtinget. Enligt 2 mom. ankommer det på utskottet bland annat "att granska landskapsstyrelsens berättelse och framställa därav påkallade förslag." Enligt den föreslagna ändringen granskar utskottet berättelsen om lagtinget enligt 51 § 3 mom. fattat beslut om att hänskjuta ärendet till utskottsbehandling.

Eftersom berättelsen har karaktären av en allmän översikt över landskapsförvaltningen och är ett av de instrument som reglerar det parlamentariska samspelet mellan lagtinget och landskapsstyrelsen bör enligt vår mening ärendet också framdeles handläggas i lagutskottet i de fall utskottsbehandling skall ske. Detta hindrar självfallet inte att utlåtanden liksom hittills inbegärs av andra utskott. Av samma åsikt var lagutskottet i sitt betänkande nr 9/1992-93.

51 § I 1 mom., som uttrycker principen om beredningstvång för framställningar och motioner, föreslås endast några mindre språkliga ändringar.

Genom den senaste ändringen (29/92) av landstingsordningen ändrades behandlingsordningen för lagförslag så att beredning i stora utskottet inte längre är obligatorisk. Enligt 51 § 2 mom. i gällande lydelse skall beträffande meddelande som gäller lagstiftningsärende utlåtande alltid inbegäras av stora utskottet i de fall lagtinget först beslutat hänskjuta ärendet till ett specialutskott. I överensstämmelse med handläggningen av egentliga lagstiftningsärenden föreslås nu att samma förfarande skall tillämpas i fråga om meddelanden som gäller en lagstiftningsfråga, d.v.s. meddelandet remitteras för yttrande till stora utskottet genom ett majoritetsbeslut eller om minst åtta lagtingsmän påyrkar det.

Den avsedda bestämmelsen om att lagtinget varje gång särskilt skall besluta om remiss till utskott av förvaltningsberättelsen föreslås intagen i ett nytt 3 mom. Beslutet om remiss blir härvid beroende av en bedömning av berättelsens innehåll vid varje tillfälle eller av den diskussion i ärendet som försiggår i plenum då ärendet upptas till behandling. Det kan i sammanhanget vara skäl för talmanskonferensen att överväga om inte i dylika fall lagtingets beslut om eventuell remiss till lagutskottet borde fattas först sedan diskussionen förklarats avslutad och inte, som nu är praxis i motsvarande fall, före diskussionen inleds.

4 mom. motsvarar gällande 3 mom. med ett tillägg föranlett av förslaget i det nya 3 mom.

Vi föreslår att lagtinget antar följande lagförslag:

LANDSKAPSLAG

om ändring av landstingsordningen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut, tillkommet i den ordning 55 § landstingsordningen föreskriver, ändras 35 § 2 mom. och 51 § landstingsordningen den 2 februari 1972 samt lagens rubrik, av dessa lagrum 51 § sådan den lyder delvis ändrad i landskapslagen den 6 juli 1981 (49/81), som följer:

LAGTINGSORDNING

för landskapet Åland

35 §

På lagutskottet ankommer även att skilja mellan lagtinget och dess talman, då talmannen vägrat uppta väckt fråga eller framställa omröstningsförslag eller då lagtinget i något annat fall inte åtnöjts med talmannens förfarande. Utskottet granskar landskapsstyrelsens berättelse och framställer därav påkallade förslag, om lagtinget enligt 51 § 3 mom. beslutat hänskjuta ärendet till utskott.

51 §

Har landskapsstyrelsen överlämnat meddelande om en planerad framställning till lagtinget eller angående de riktlinjer, som landskapsstyrelsen avser att följa i förvaltningen, kan lagtinget, om ärendet prövas vara av synnerlig vikt, hänskjuta det till utskott. Över utskottsbetänkande med anledning av meddelande, som gäller lagstiftningsärende, kan lagtinget på det sätt 54 § 2 mom. anger remittera ärendet även

till stora utskottet för yttrande. I sådant fall skall ärendet undergå endast två behandlingar och avgöras vid den andra av dessa.

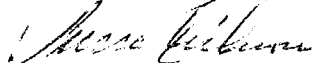
Landskapsstyrelsens berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd hänskjuts till utskott om lagtinget så beslutar.

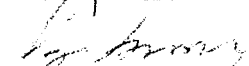
Beslutar lagtinget att i 2 mom. avsett meddelande eller den i 3 mom. avsedda berättelsen inte skall hänskjutas till utskott, antecknas ärendet till kännedom.

Denna lag träder omedelbart i kraft.

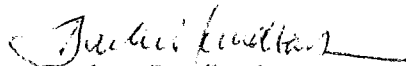
Mariehamn den 14 mars 1994

Gunnevi Nordman

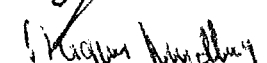

Sune Eriksson

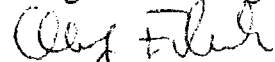

Tage Boman

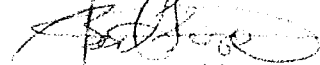

Lennart Isaksson

Barbro Sundback

Roger Jansson

Magnus Lundberg

Olof Erland

Bert Häggblom

